

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

5. Феномен грошей у філософії

Анастасія Чорна. Микола Кітов

Національний університет харчових технологій

Дослідження феномена грошей актуальне у зв'язку з формуванням сучасного суспільного життя. Гроші – це загальний еквівалент порівняння різних товарів. Економіка розглядає гроші як засіб обміну, який полегшує торгівлю.

В якості грошей використовують металеві і паперові знаки, асигнації, банкноти, кредитки, бони, купони та ін. Гроші впливають на формування моралі, ієрархію людських цінностей, на психологію, світогляд людини і функціонування суспільства. Вони давно отримали статус універсальної категорії.

Філософія грошей – це філософський аналіз системного впливу грошей, грошових стосунків на духовний світ людини і суспільства. Гроші сприяли розвитку торгівлі, прискоренню і розширенню руху товарів і послуг, формуванню державних і міждержавних господарських зв'язків, вони мали величезний вплив на соціальний розвиток як окремої людини, так і суспільства в цілому.

Гроші безумовно є цінністю, але говорити про реальну їх вартість можна було лише тоді, коли вони існували у формі благородних металів (золота, срібла), так званих повноцінних грошей. Перехід до інших форм грошей (монети, банкноти), які мають лише номінальну вартість, перетворив їх на знак, символ, носій інформації. Але вони залишаються реальною цінністю і завдяки цьому можуть виступати засобом та метою обміну [див.: 1].

У світі речей важко знайти щось символічніше, ніж гроші, а з виникненням так званих «електронних грошей», удосконаленням різних форм бухгалтерії, гроші втратили будь-яку конкретність, перетворилися на чисту умовність.

Нагородження грошей, з точки зору цінностей ліберального суспільства, є корисним кроком, оскільки забезпечує розвиток економіки, забезпечує процвітання держави. Обсяги концентрації грошей в руках однієї особи часто асоціюються з її продуктивною енергією, силою волі і неординарністю. Нерідко гроші виконують роль еквівалента їхнього власника, його здібностей і цінностей, а грошовий капітал сприймається як джерело свободи людини, умова реалізації її творчих сил. Не маючи достатніх грошових статків, людина ризикує бути позбавленою принад соціального життя, оскільки без належної основи фундаменту свобода особистості звужується до меж жорстокої необхідності, а бідність, убогість є джерелом відчуття безперспективності, безсилля, побутових конфліктів [див.: 2].

Особливого значення гроші набувають у корумпованому суспільстві, в якому відсутнє природне право людини на свободу, творчість і гідне існування. У такому суспільстві функції і значення грошей деформовані і гіпертрофовані, а цінність людини визначається як її купівельна здатність (людина може стільки, скільки вона здатна купити). У такому суспільстві все може виступати товаром, адже у ньому все може бути купленим (закон, мораль, громадська думка, справедливість і навіть життя). Зрозуміло, що людина не завжди спроможна продати закон, честь, батьківщину, мораль, але дуже часто вимушена продавати себе. Тобто людина може продати не лише свою працю, свої послуги, а й свою духовність, тілесність втілити її в товар. Тобто, за певних соціальних умов, людина продається, стає товаром.

В процесі взаємообміну, гроші стають мірою вартості обмінних благ – «мірою усіх речей». За допомогою грошей в капіталістичному суспільстві безталанна людина може купити собі будь-які здібності і стати «талановитою». Гроші однаково успішно обслуговують як творчі, так і деструктивні дії і вчинки людини. В цій ролі вони створюють або руйнують людину як особу, впливають на формування її індивідуальної системи цінностей, ієрархію її особистих пріоритетів і цілей.

Філософія грошей може внести свій певний вклад у виховання особистостей суспільства, адже слід пам'ятати, що «мірою усіх речей» завжди має бути людина.

Гроші виконують ряд функцій, в яких проявляється їх суть. Гроші слугують:

- 1) мірою вартості;
- 2) засобом звернення;
- 3) засобом утворення скарбів;
- 4) засобом платежу;
- 5) світовими грошима.

У суспільстві гроші грають величезну роль. Гроші – це влада. Гроші – це те, що поєднує між собою потребу і предмет, життя і життєві засоби людини [див.: 3].

Людина повинна досягнути істинне місце і роль грошей у своєму житті і бутті суспільства, навчитися керувати ними на основі об'єднання можливостей сучасної економічної науки (з її практичною спрямованістю) і філософії з її напрямом на пізнання цілісності світу.

Література:

1. *Кортунов В.В. Философия денег/В.В. Кортунов. – М, 2002.*
2. *Войтов А.Г. Деньги: Учебное пособие /А.Г. Войтов. – М.: Дашков и К, 2003.*
3. <http://webdesign.perm.ru/007/09/history.htm> История возникновения денег.